

15. PRŮMYSL

Do odvětvové statistiky průmyslu se zahrnují podniky s hlavní (převažující) průmyslovou činností, tedy té, která je podle klasifikace CZ-NACE zahrnuta do sekcí B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl, D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu nebo E – Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi. Podrobnější členění CZ-NACE pak zahrnuje 34 oddílů.

Zavedení nové klasifikace ekonomických činností CZ-NACE, která nahradila dříve používanou Odvětvovou klasifikaci ekonomických činností (OKEČ), má za důsledek nejen odlišné rozvržení jednotlivých činností uvnitř průmyslu, ale i vymezení okruhu činností definovaných jako průmyslové. Mezi nejvýznamnější změny patří přesun vydavatelských činností mimo průmysl a naopak zahrnutí činností souvisejících s odpadními vodami, sběrem odpadů a sanacemi. Z tohoto důvodu není obsah pojmu průmysl v této kapitole shodný s tím, jak byl chápán ve starších vydáních Statistické ročenky do roku 2009.

Prvním referenčním obdobím pro zpracování dat podle nové klasifikace CZ-NACE byl leden 2009 v případě krátkodobých (měsíčních a čtvrtletních) statistik, resp. rok 2008 v případě strukturálních (ročních) statistik. Základní údaje podle nové klasifikace CZ-NACE byly zároveň zpětně přepočítány do roku 2000 (v případě krátkodobých statistik), popř. do roku 2005 (v případě strukturálních statistik).

Při zpracování dat podle CZ-NACE byl pro většinu ukazatelů a jejich základní třídění vytvořen nový systém doodhadů za nešetřenou část populace, a to i pro krátkodobé statistiky, které dříve pokrývaly populaci podniků od určitého velikostního prahu. Proto pokud výslovně není uvedeno jinak, veškeré výsledky uvedené v této kapitole reprezentují celou populaci průmyslových podniků bez ohledu na jejich velikost.

Poznámky k tabulkám

Tab. 15-1. a 15-2., 15-5. a 15-6. Základní ukazatele průmyslu

Údaje v tabulkách 15-1. a 15-2. jsou s výjimkou Indexu průmyslové produkce čerpány ze zpracování čtvrtletních statistických výkazů. Tyto výsledky je třeba považovat za předběžné, neboť vycházejí ze šetření s omezenou velikostí výběrových souborů, s vyšším podílem odhadů a s omezeným rozsahem zjišťovaných ukazatelů. Naproti tomu tabulky 15-5. a 15-6. obsahují údaje ze zpracování ročních statistických výkazů poskytujících detailnější okruh definitivních dat, které jsou ale k dispozici s větším časovým zpožděním.

Průměrný evidenční počet zaměstnanců zahrnuje všechny kategorie stálých, sezónních i dočasných zaměstnanců, kteří jsou v pracovním poměru k zaměstnavateli. Do **počtu zaměstnaných osob** se kromě zaměstnanců v evidenčním počtu zahrnují rovněž osoby pracující na dohody o pracovní činnosti nebo o provedení práce a dále pracující majitelé podniků a spolupracující členové domácnosti, pokud je práce pro daný podnik jejich hlavní pracovní činností.

Průměrná hrubá měsíční mzda jednoho zaměstnance vyjadřuje všechny pracovní příjmy (základní mzdy, osobní příplatky a ohodnocení, prémie a odměny, podíly na výsledcích hospodaření a náhrady mzdy), které byly zúčtovány zaměstnancům v evidenčním počtu podle příslušných platových a mzdových předpisů.

Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb představují tržby za prodej vlastní hmotné a nehmotné produkce externím odběratelům.

Tržby za prodej zboží představují tržby za prodej obchodního zboží, tj. produktů nakoupených za účelem dalšího prodeje v nezměněném stavu.

Výkony včetně obchodní marže zahrnují tržby za prodej vlastních výrobků a služeb, obchodní marži (rozdíl mezi tržbami za prodané zboží a náklady na prodané zboží), změnu stavu zásob vlastní výroby a aktivaci materiálu, zboží, služeb a dlouhodobého majetku.

Výkonová spotřeba – spotřebované nákupy (hodnota spotřebovaného materiálu a energií) a služby (externí služby, náklady na reprezentaci a drobný nehmotný majetek, o kterém účetní jednotka rozhodla, že není dlouhodobým majetkem).

Přidaná hodnota je rozdíl mezi výkony vč. obchodní marže a výkonovou spotřebou.

Výsledek hospodaření představuje rozdíl mezi výnosy celkem a náklady celkem za sledované období. Nabývá buď podoby zisku (kladný výsledek hospodaření) nebo ztráty (záporný výsledek hospodaření).

Hodnoty aktiv, pasiv a jejich složek (v tab. 15-5. jde o celková aktiva a vlastní kapitál) vyjadřují stavy na rozvahových účtech ke konci kalendářního roku. Náplň ukazatelů odpovídá účtové osnově pro podnikatele.

Pořízení dlouhodobého majetku představuje sumu výdajů, které vykazující jednotky vynaložily na pořízení dlouhodobého majetku (koupí, vytvořením vlastní činností, nabytím práv k výsledkům duševní tvořivé činnosti). Dlouhodobým majetkem se stávají věci uvedené do užívání. Uvedením do užívání se rozumí zabezpečení všech technických funkcí potřebných k užívání a splnění všech povinností stanovených právními předpisy, např. stavebními, ekologickými, požárními, bezpečnostními a hygienickými. Ukazatel nezahrnuje bezúplatně nabytý majetek a zahrnuje majetek pořízený na finanční leasing.

V případě roční strukturální statistiky ČSÚ provedl běžnou revizi dat za rok 2010 a mimořádnou revizi dat za roky 2008–2010. V jejich rámci došlo k zahrnutí dodatečně získaných administrativních dat, zpřesnění zařídění

převažující činnosti podniků podle CZ-NACE a k opravám některých chybně vykázaných údajů. Zároveň byly uplatněny identické metody odhadů za nešetřenou část populace, čímž došlo ke zvýšení metodické srovnatelnosti výsledků za roky 2008–2011. Z tohoto důvodu se údaje v tabulkách 15-5. a 15-6. liší od údajů publikovaných v předchozích vydáních Statistické ročenky.

Tab. 15-3. a 15-4. Index průmyslové produkce

Index průmyslové produkce (IPP) měří vlastní výstup průmyslových odvětví i průmyslu celkem očištěný od cenových vlivů. Jedná se o základní ukazatel konjunkturální statistiky průmyslu. Při jeho výpočtu se z větší části vychází z tržeb za vlastní výroby a služby přeceněné do stálých cen, v případě vybraných činností (oddíly CZ-NACE 05, 06, 19, 35) charakterizují vývoj odvětví fyzické objemy produkce výrobních reprezentantů. Index je primárně počítán jako měsíční bazický index k průměrnému měsíci základního období, kterým je v současné době rok 2010. Výpočet začíná na úrovni dvouciferného oddílu CZ-NACE a při agregaci na vyšší úroveň se využívají váhy odvozené ze struktury přidané hodnoty v bazickém roce (agregace na úroveň sekcí, hlavních průmyslových seskupení a na průmysl celkem). Od bazických indexů jsou dále indexy meziroční a případně kumulace v čase (čtvrtletní, pololetní, roční kumulace). V souladu s předpisy Eurostatu index průmyslové produkce pokrývá sekce CZ-NACE B, C, D (kromě skupiny 35.3).

Počínaje lednem 2013 došlo ke standardní změně báze krátkodobých statistik, která ovlivnila i index průmyslové produkce. Kromě změny základního období u bazických indexů, které místo k průměru roku 2005 jsou nově poměřovány k průměru roku 2010, došlo i k použití vahového schématu roku 2010. Na nových vahách byl proveden zpětný přepočtení do roku 2009, což mělo za následek revizi bazických i meziročních indexů. Historické údaje do roku 2008 byly na nově přepočtené řady navázány pomocí přepočítacích můstků metodou *annual overlap*. Výsledky zveřejněné v této kapitole se proto liší od údajů publikovaných ve Statistické ročenke 2012.

Tab. 15-7. Výroba vybraných výrobků

Produkce vybraných výrobků zahrnuje veškerou produkci daného výrobku nebo jejich agregátu vymezeného příslušným kódem. Jde o ukazatel typu hrubého obratu, který zahrnuje i objem produkce předané v rámci podnikatelského subjektu k další výrobě či do zásob. Obsah uvedených vybraných výrobků je specifikován Seznamem výrobků CZ-PRODCOM, který vychází z Klasifikace produkce CZ-CPA. Tabulka 15-7. přitom obsahuje agregáty kódů CZ-PRODCOM vytvořené pro účely Statistické ročenky. Zdrojem dat je specifické roční zjišťování, které zahrnuje pouze podniky s hlavní (převažující) průmyslovou činností s 20 a více zaměstnanci.

* * *

Podrobnější informace včetně časových řad konjunkturálních ukazatelů jsou zveřejňovány na internetových stránkách Českého statistického úřadu:

– www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/prumysl_energetika